

державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування : навч. посіб. / уклад. : О. Д. Брайченко, М. С. Орлів, Б. О. Костенко та ін. ; за заг. ред. В. А. Гошовської. – К. : НАДУ, 2012. – 48 с.

2. Кагановська Т. Є. Правові засади підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації державних службовців / Т. Є. Кагановська // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2013 № 6-1 том 1. С 149-153.

Ольга ХЕМІЙ

слухачка магістратури за спеціальністю
«Публічне управління та адміністрування»
(науковий керівник – к.держ.упр., Мосора Лариса Степанівна)

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФУНКЦІОНУВАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

У контексті останніх подій на Україні, а саме активне проведення процесу децентралізації та введення безвізового режиму вивчення та впровадження зарубіжного досвіду стає все більш актуальним. Особливо це стосується утворення й функціонування спроможних територіальних громад. Функціонування територіальних громад таких розвинутих країн як Німеччина, Франція та Польща мають як свої переваги, так і свої недоліки. Але все одно, досвід їх функціонування є важливим для України, оскільки дані країни та посідають провідні місця у світовому економічному розвитку.

Загалом територіальна громада має багато синонімів у державах Європи, що пов'язано з історичними, мовними, культурними та іншими чинниками розвитку. Синонімами територіальної громади є такі поняття як «муніципалітет», «комуна», «гміна» та інше. Першою країною, до досвіду якої хотілось би звернутися це Німеччина. Місцеве самоврядування у Німеччині має два рівні (райони та громади). Критеріями при визначенні територіальної основи комунального самоврядування є: кількість населення, структура розселення, традиції, особливості історичного, соціального розвитку міст тощо.

Середня кількість мешканців у районах складає приблизно 250000 осіб., у міста земельного підпорядкування 200000 осіб., а у громадах 6000 осіб (суттєві відмінності у залежності від землі, від 40000 осіб. у Північній Рейн-Вестфалії та 2400 у Шлезвіг-Хольштайн) [1, С. 182].

До основні функцій територіальних громад Німеччини належать:

- традиційне управління (впорядкування): зв'язок, реєстрація актів цивільного стану, законодавство про забудову, захист довкілля;
- планування: територіальне планування, планування розвитку, бюджетне та фінансове планування;
- створення та надання у користування суспільних закладів (школи, дитячі садки, догляд за людьми похилого віку, спорт, культура, транспорт, системи життєзабезпечення та утилізації);
- підтримка економічного розвитку, зайнятості, сільського господарства;
- створення умов для господарської діяльності з забезпечення населення енергією та водою, а також дороги місцевого значення.

Територіальне самоврядування є важливою частиною публічної адміністрації в Республіці Польща. Воно поділяється на місцеве (гміни та повіти) і регіональне (воєводства), які не мають ієрархічної залежності. Якщо для органів державної виконавчої влади характерне вертикальне підпорядкування, то органи територіального самоврядування всіх рівнів є незалежними як між собою, так і від органів державної виконавчої влади. Однак, з іншого боку, при вирішенні певних проблем територіальної громади йде активна співпраця з іншими громадами.

На воєводському рівні діють воєводська адміністрація та самоврядування воєводства, які мають різні компетенції і повноваження. Воєвода несе відповідальність за реалізацію на терені воєводства державної політики, а самоврядування воєводства відповідає за регіональну політику та виконує завдання у сфері освіти, охорони здоров'я, боротьби з безробіттям, охорони зовнішнього середовища тощо. Воєводська об'єднана адміністрація є регіональною частиною урядової адміністрації, підпорядковуючись безпосередньо воєводі. Основною одиницею місцевого самоврядування у Польщі є гміна, права якої досить значні. Зокрема, вона виконує всі завдання місцевого самоврядування, не віднесені до компетенції інших органів територіального самоврядування. Кожна з одиниць територіального самоврядування має свою частку у публічних доходах, відповідно до завдань, віднесених до її компетенції [3].

Для адміністративного устрою Франції характерним є поєднання управління місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування, причому із запровадженням ідеї децентралізації у цій країні все більше повноважень поступово переходить від органів державної до органів влади місцевої. Децентралізація також створила у Франції три основні рівні територіальних одиниць з повним набором

повноважень для кожного з них. Це комуна, департамент та регіон.

Французька комуна досить часто в практиці та нормативних документах ще називається муніципалітетом. Органами управління комуни є муніципальна рада та муніципальна виконавча влада, представником якої є мер. Муніципальна рада володіє загальною компетенцією, що закріплена законом ще від 1884 р., основними питаннями якої є голосування бюджету та питань, що перебувають у сфері діяльності комуни, створення посад, ухвалення різноманітних резолюцій та загальні питання адміністрування [2, С. 145].

Отже, досвід представлених країн засвідчує, що децентралізація стала невід'ємною складовою їх розвитку на міжнародній арені. Водночас, якість і темпи реформування місцевих влад у Центральній Європі залишаються визначальною позицією стратегії європейської інтеграції, яка тісно пов'язана з процесом гармонізації законодавчої бази країн та правової системи ЄС.

Бібліографія:

1. Алфьоров С. В. Особливості устрою та функціонування територіальних громад країн – членів ЄС / С. В. Алфьоров // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : Зб. наук. пр. – 2013. – Вип. 37. – С. 181–189.

2. Бабінова О. Територіальні громади як основа територіального розвитку: окремі аспекти досвіду Франції / О. Бабінова // Вісник Національної академії державного управління при Президенті України. – 2010. – Вип. 2. – С. 143–151.

3. Рудницька О. П. Особливості устрою та функціонування територіальних громад: зарубіжний досвід / О. П. Рудницька // Літописець : Зб. наук. пр. – 2015. – Вип. 10. – С. 109–112.